

Chuyển đổi số trong báo chí và truyền thông: Thực tiễn Việt Nam và xu hướng toàn cầu

ThS. PHẠM THỊ BẢO LÂM

Văn phòng Chính phủ; Email: ptbaolam@gmail.com

Tóm tắt: Chuyển đổi số đang làm thay đổi căn bản cách thức sản xuất, phân phối và tiếp nhận thông tin trong lĩnh vực báo chí - truyền thông trên toàn thế giới. Không chỉ là xu hướng công nghệ, chuyển đổi số còn là một chiến lược sống còn để báo chí tồn tại, phát triển và thực hiện tốt chức năng định hướng thông tin trong xã hội số. Việt Nam, với định hướng chiến lược rõ ràng từ Chính phủ, đã và đang có nhiều nỗ lực để xây dựng một nền báo chí số hiện đại, minh bạch và gần gũi với công chúng. Trong bối cảnh đó, việc phân tích các chính sách, mô hình triển khai tại Việt Nam và tham chiếu với kinh nghiệm quốc tế là cơ sở quan trọng để nhìn nhận toàn diện bức tranh chuyển đổi số báo chí hiện nay, từ đó rút ra những bài học, khuyến nghị phù hợp với thực tiễn trong nước.

Từ khóa: chuyển đổi số báo chí - truyền thông; báo chí đa nền tảng; trí tuệ nhân tạo (AI); chính sách truyền thông số; chống tin giả.

1. Chuyển đổi số báo chí - truyền thông tại Việt Nam

Quá trình chuyển đổi số báo chí tại Việt Nam đã và đang mở ra nhiều mô hình truyền thông mới như báo chí di động, tòa soạn hội tụ, báo chí mạng xã hội, báo chí đa nền tảng, báo chí dữ liệu. Các công nghệ hiện đại cũng đang cho phép nhà báo sáng tạo nhiều hình thức truyền thông hấp dẫn như Podcast, Infographic, Long-form,... Qua đó, các cơ quan báo chí dần thay đổi phương thức quản lý nội bộ của tòa soạn, quy trình xuất bản, quản lý dữ liệu, tương tác độc giả bằng việc ứng dụng các phần mềm kỹ thuật số tiên tiến.

Hiện nay, độc giả ngày càng có nhiều sự lựa chọn hơn trong tiếp cận thông tin, việc tìm kiếm thông tin có xu hướng dịch chuyển lên các nền tảng số, mạng xã hội. Thực tế này tác động lớn tới việc nhiều cơ quan báo chí mạnh mẽ thay đổi để tiếp cận hiệu quả hơn trong việc đa dạng đối tượng độc giả. Không ít cơ quan báo chí tại Việt Nam hiện nay đã trở thành đơn vị báo chí đa phương tiện như Thông tấn xã Việt Nam, VOV, VTV, Báo điện tử Vietnam-Plus, Báo VnExpress, Báo Tuổi trẻ... Các tòa soạn cũng đang áp dụng nhiều giải pháp để gia tăng sản phẩm báo chí số, sáng tạo nội dung số chuyên biệt

như Đài Truyền hình Việt Nam triển khai giải pháp sáng tạo mới với các dự án sản xuất các chương trình liên ban với nội dung được phân phối chính trên các nền tảng số, đề xuất và thử nghiệm mô hình Total TV như một giải pháp phát triển trong giai đoạn mới: Mô hình kết nối toàn bộ quá trình sản xuất, phân phối, kinh doanh kết hợp nhiều nền tảng. Điều này thể hiện trước tiên ở việc tiếp cận và thuyết phục khách hàng quảng cáo thông qua chỉ số rating tổng hợp các nền tảng của Đài, thay vì chỉ dựa vào rating (chỉ số đo lường người xem) truyền hình trước kia, Đài đã triển khai sản xuất nội dung dành riêng cho mạng xã hội, điển hình có hệ sinh thái VTVMoney và Dự án thử nghiệm sản xuất các chương trình tin tức VTV24 của VTV Digital. Báo VnExpress ứng dụng thuật toán công nghệ và AI ở phần lớn các khâu nội dung từ tác nghiệp của phóng viên, biên tập, sản xuất nội dung đến các sản phẩm nội dung độc quyền đa phương tiện⁽¹⁾, Podcast của VnExpress hiện có 1,5 triệu người nghe, phục vụ đa dạng các nhu cầu từ biết và hiểu về thời sự cho tới lối sống, tài chính, sức khỏe, tâm lý; nhiều cơ quan báo chí đưa ứng dụng AI vào các quy trình nghiệp vụ như: sản xuất tin bài để tạo bản tin có sử dụng biên tập viên ảo, dịch toàn bộ nội dung sang phiên

bản tiếng Anh, tạo phụ đề tiếng Anh cho video. Hay như tại Đài PTTH Gia Lai, đơn vị này trong năm 2024 đã thực hiện 273 phiên livestream trên cả ba nền tảng mạng xã hội, tập trung thông tin phản ánh các sự kiện thời sự trên tất cả lĩnh vực, lượt xem đồng thời có thời điểm đạt tới 3.000 mắt xem/1 nền tảng, số người tiếp cận các phiên livestream là hơn 10 triệu người, riêng thời gian xem của khán giả các phiên livestream trên Facebook đạt 340 ngày 17 giờ - tăng 95,3% so với năm 2023. Bên cạnh đó, nhiều cơ quan báo, đài đã cơ cấu lại nhân sự, hình thành phòng/ban/tổ chuyên môn chuyên biệt sản xuất nội dung số (nhân sự chủ chốt được lựa chọn và điều chuyển từ các phòng chuyên môn sẵn có), tập trung phát triển sản phẩm báo chí đăng tải, phát sóng trên các nền tảng số, nhằm thực hiện hiệu quả hơn nhiệm vụ thông tin tuyên truyền tới mọi tầng lớp nhân dân, đối tượng độc giả, khán thính giả⁽²⁾.

Nhiều Đài PTTH ứng dụng công nghệ số và AI trong quản trị nội dung, quản lý hoạt động để tối ưu hóa hoạt động cơ quan báo chí, triển khai sử dụng Trường quay thực tế ảo tăng cường, ứng dụng AI trong tất cả các lĩnh vực sản xuất chương trình. Việc đẩy mạnh sản xuất các sản phẩm báo chí số đã góp phần mang lại doanh thu khả quan cho các cơ quan báo chí; từ đó giúp cơ quan báo chí có thể mở rộng thị trường khách hàng, nâng cao hình ảnh, thương hiệu, phát triển kinh tế báo chí số, đồng thời, thực hiện tốt hơn trách nhiệm chính trị, xã hội⁽³⁾. Nhờ gia tăng sự hiện diện trên các nền tảng số, cùng với ứng dụng công nghệ, lượng độc giả và công chúng của các cơ quan báo chí ghi nhận sự phát triển đáng kể. Công nghệ giúp tăng cường sự gắn kết của độc giả với tờ báo, giúp độc giả dễ tiếp cận thông tin hơn, văn hóa "lấy độc giả làm trung tâm" thông qua xác định nhu cầu độc giả bằng cách tìm hiểu độc giả, đổi mới bằng cách nghiên cứu độc giả theo dõi, thử nghiệm ý tưởng để đáp ứng nhu cầu độc giả⁽⁴⁾.

Triển khai Chương trình thúc đẩy phát triển và sử dụng các nền tảng số quốc gia phục vụ chuyển đổi số, phát triển Chính phủ số, kinh tế số, xã hội số, ngày 08/7/2022, Bộ trưởng Bộ TTTT trước đây đã ban hành Quyết định số 1360/QĐ-BTTTT phê duyệt Kế hoạch hành động thúc đẩy phát triển nền tảng phát thanh số quốc gia. Cho đến nay, Đài Tiếng

nói Việt Nam vẫn đang trong quá trình thực hiện xây dựng, phát triển nền tảng phát thanh số quốc gia Vietnam Radio (tên miền - Web/App: vietnamradio.vn)⁽⁵⁾.

Đối với việc hình thành nền tảng lưu trữ và đánh giá dữ liệu "Make in Vietnam" về hành vi người đọc báo chí, tin tức thay thế cho Google Analytics: Cục Báo chí đã phối hợp với Công ty FPT Online nghiên cứu và phát triển hệ thống Vietnam Analytics, chỉ đạo thí điểm tại Báo Tiền Phong và Báo điện tử VietNamNet nhằm đáp ứng nhu cầu quản lý, phân tích và tối ưu hóa nội dung báo chí, đồng thời giúp các cơ quan báo chí nâng cao hiệu quả hoạt động và tương tác với độc giả. Đến nay, Công ty FPT Online đang tiếp tục hoàn thiện để tối ưu hóa hệ thống Vietnam Analytics, góp phần thúc đẩy ứng dụng công nghệ số trong các cơ quan báo chí Việt Nam.

Theo kết quả đánh giá mức độ trưởng thành chuyển đổi số báo chí năm 2024 của Bộ Thông tin và Truyền thông (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch), có 119/282 cơ quan báo chí sử dụng hạ tầng áp dụng công nghệ điện toán đám mây, trong đó cơ quan báo chí đầu tư hoặc thuê hoặc được hỗ trợ/tài trợ về hạ tầng điện toán mây của các đơn vị cung cấp dịch vụ (chiếm 42,2%); 156/282 cơ quan báo chí có ứng dụng phần mềm nâng cao tốc độ biên tập, sản xuất tin, bài, dễ dàng tác nghiệp từ xa hoặc có hoạt động theo mô hình tòa soạn hội tụ, đa phương tiện (chiếm 55,32%); 155/282 cơ quan báo chí áp dụng hệ thống CMS trong quá trình sản xuất, phân phối nội dung (chiếm 54,96%)...

Tuy nhiên, một số cơ quan báo chí còn nhận thức chưa đầy đủ về lợi ích và tầm quan trọng của chuyển đổi số báo chí, chưa rõ nguy cơ tụt hậu nhanh chóng trong cạnh tranh giữa báo chí truyền thống và báo chí, truyền thông trên nền tảng số, kiểm soát thông tin trở nên phức tạp trong bối cảnh truyền thông số. Chuyển đổi số báo chí là quá trình lâu dài, thường xuyên, liên tục, cần đầu tư kinh phí rất lớn. Tuy nhiên, doanh thu báo chí hiện nay ngày càng bị thu hẹp bởi sự cạnh tranh khốc liệt của các loại hình truyền thông xã hội. Nhiều cơ quan báo chí gặp khó khăn trong việc cân đối giữa nguồn thu và kinh phí đầu tư cho chuyển đổi số. Chuyển đổi

số để đạt đến mức độ nhuần nhuyễn, trưởng thành đòi hỏi nhân sự có kiến thức và trình độ cao, vừa nắm chắc nghiệp vụ báo chí vừa am hiểu về công nghệ, kỹ thuật. Việc tuyển dụng các nhân lực đạt trình độ kỳ vọng luôn là thách thức nhiều năm qua của các cơ quan báo chí. Hơn thế nữa việc xây dựng hệ thống phần mềm dùng chung, tòa soạn hội tụ, phát triển báo chí đa phương tiện, số hóa dữ liệu báo đã được nhiều cơ quan báo chí triển khai song tiến độ chưa đạt như mong muốn.

2. Chính sách nổi bật của các quốc gia trong khu vực và trên thế giới về chuyển đổi số báo chí - truyền thông

2.1. ASEAN

Ở cấp khu vực, ASEAN đang tích cực thúc đẩy chuyển đổi số trong lĩnh vực báo chí và truyền thông. Các quốc gia thành viên đã xây dựng các chiến lược quốc gia và triển khai nhiều sáng kiến nhằm thích ứng với kỷ nguyên số, nâng cao việc truyền tải thông tin và giải quyết các thách thức như thông tin sai lệch.

ASEAN đã đưa ra một loạt các sáng kiến hợp tác khu vực để giải quyết vấn đề tin giả (Fake news) như Khung hợp tác và Tuyên bố về giảm thiểu tác hại của tin giả⁽⁶⁾, thành lập Nhóm đặc trách (Task Force) về Tin giả trong ASEAN⁽⁷⁾. Đây là các sáng kiến nhằm giảm thiểu sự lan rộng của tin giả, thiết lập các tiêu chuẩn chung trong khu vực về cách tiếp cận tin giả, nâng cao hiểu biết về truyền thông của cộng đồng. Đặc biệt, các nước ASEAN cũng thiết lập nên □ Các giá trị cốt lõi về văn hoá số của ASEAN □⁽⁸⁾ - là các nguyên tắc và hướng dẫn nhằm thúc đẩy việc sử dụng công nghệ số một cách có trách nhiệm và hiểu biết trong khu vực ASEAN. Những giá trị cốt lõi này được thiết kế để trang bị cho các nhân các kỹ năng, kiến thức và tư duy đạo đức cần thiết để tiếp cận môi trường số một cách hiệu quả. Các giá trị này hướng tới khuyến khích cộng đồng hình thành Tư duy phản biện và Kiểm chứng thông tin, xây dựng các hành vi số có đạo đức (các tiêu chuẩn đạo đức trong tương tác và chia sẻ nội dung trực tuyến), đề cao sự tôn trọng đối với sự đa dạng văn hoá □

Tại một số quốc gia, như Brunei, cơ quan truyền thông truyền thống như Đài PTTH Brunei - Radio

Television Brunei (RTB) đã chuyển đổi sang nền tảng số (RBTGO, tương tự như VTVGo của Việt Nam) để tiếp cận đông đảo công chúng hơn. RTB hiện phát sóng trực tiếp, cung cấp nội dung theo yêu cầu và duy trì sự hiện diện mạnh mẽ trên mạng xã hội, phù hợp với xu hướng tiêu thụ truyền thông toàn cầu. Chính phủ đã triển khai các dịch vụ Chính phủ số nhằm đảm bảo việc giao tiếp hiệu quả giữa các cơ quan quản lý nhà nước và báo chí. Sáng kiến này cũng giúp phổ biến thông tin chính thống theo thời gian thực, đảm bảo tính minh bạch và dễ tiếp cận. Cổng thông tin e-Darussalam⁽⁹⁾ là trung tâm cung cấp thông tin chính thức và thông báo, được các cơ quan báo chí sử dụng như một nguồn tin cậy. Các chương trình nhằm thúc đẩy ngành công nghiệp sáng tạo đã hỗ trợ kể chuyện số và báo chí đa phương tiện. Các nhà làm phim, vloggers và nhà báo độc lập nhận được các khoản tài trợ từ chính phủ và sự cố vấn để phát triển nội dung số⁽¹⁰⁾.

Tại Cambodia, sự phổ biến của Facebook, YouTube và Tiktok tại Cambodia đã thúc đẩy các cơ quan báo chí truyền thống chuyển sang nền tảng số để tiếp cận đối tượng khán giả trẻ. Các tờ báo lớn như Phnom Penh Post và Khmer Times đã phát triển các nền tảng trực tuyến mạnh mẽ, cung cấp tin tức và nội dung đa phương tiện bằng cả tiếng Anh và tiếng Khmer. Chính phủ và các tổ chức quốc tế, như UNESCO và UNDP, đã hợp tác để thiết lập các trung tâm đổi mới sáng tạo (Cambodia Media Lab)⁽¹¹⁾, hỗ trợ các phóng viên và cơ quan báo chí nâng cao năng lực trong việc sản xuất nội dung số. Các trung tâm này cũng đào tạo về cách đối phó với thông tin sai lệch và tăng cường an ninh mạng trong lĩnh vực báo chí. Dự án □ Digital Cambodia □ là sự kiện thường niên do Chính phủ Cambodia khởi xướng nhằm quy tụ các chuyên gia và lãnh đạo trong ngành công nghệ và truyền thông để thúc đẩy hợp tác về chuyển đổi số. □ Digital Cambodia □ nhấn mạnh vai trò của báo chí trong kỷ nguyên số, đặc biệt trong việc đối phó với tin giả và cung cấp thông tin chính xác, kịp thời; đồng thời đưa ra nhiều giải pháp hỗ trợ lĩnh vực truyền thông, báo chí như: đào tạo kỹ năng số cho nhà báo, phổ biến các công nghệ kiểm chứng thông tin (fact-checking technologies) để đấu tranh với tin giả, thúc đẩy các nền tảng truyền

thông số, □

Chính sách An ninh mạng quốc gia (NCSP) cũng được Malaysia⁽¹²⁾ ban hành để đối phó với mối đe dọa ngày càng tăng từ các cuộc tấn công mạng và thông tin sai lệch, Malaysia đã nhấn mạnh việc tăng cường an ninh mạng trong lĩnh vực truyền thông. NCSP bao gồm các biện pháp bảo vệ nền tảng số và đảm bảo tính toàn vẹn của báo chí trực tuyến. Tập đoàn kinh tế số Malaysia (MDEC)⁽¹³⁾ đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy chuyển đổi số trong ngành truyền thông thông qua việc cung cấp các khoản tài trợ, đào tạo và hợp tác cho các nhà sản xuất nội dung kỹ thuật số. Ví dụ: □Quỹ hỗ trợ nội dung số□ tài trợ cho các nhà làm phim, nhà phát triển game và các cơ quan truyền thông trong việc sản xuất nội dung số chất lượng cao. Media Prima⁽¹⁴⁾, một trong những tập đoàn truyền thông lớn nhất Malaysia, đã thành công trong việc chuyển đổi từ phát sóng truyền thống sang các nền tảng số. Thành tựu nổi bật: Ra mắt các thương hiệu ưu tiên nền tảng số như Tonton và tích hợp phân tích dữ liệu mạng xã hội để xây dựng chiến lược nội dung. Chương trình eRezeki và eUsahawan⁽¹⁵⁾ thuộc MDEC, nhằm nâng cao kỹ năng cho lực lượng lao động Malaysia, bao gồm các nhà báo và chuyên gia truyền thông, để thích nghi với nền kinh tế kỹ thuật số. Trọng tâm là cung cấp đào tạo về kể chuyện kỹ thuật số, chỉnh sửa video và tiếp thị qua mạng xã hội.

Tại Philippines, Chương trình Đào tạo đạo đức báo chí trong Kỷ nguyên số⁽¹⁶⁾ đã tổ chức các sự kiện nhằm nâng cao kỹ năng và đạo đức báo chí cho phóng viên, người làm báo, kiểm tra thông tin và sử dụng thiết bị di động cho các nhà báo và sinh viên truyền thông, nhằm đối phó với thách thức của thông tin sai lệch trong môi trường số. Bên cạnh đó Mạng lưới Vệ tinh Chính phủ (GSN)⁽¹⁷⁾ được thành lập để truyền tải nội dung video, hình ảnh, âm thanh và dữ liệu trên toàn quốc, sử dụng công nghệ vệ tinh và IPTV tiên tiến, nhằm cải thiện khả năng tiếp cận thông tin của công chúng, đặc biệt ở các khu vực xa xôi.

2.2. Châu Âu

Liên minh Châu Âu (EU) đã thực hiện nhiều nỗ lực quan trọng để thúc đẩy chuyển đổi số trong báo

chí và truyền thông, nhằm nâng cao năng lực người dân trong việc phân tích thông tin, chống lại tin giả và hỗ trợ sự bền vững của ngành truyền thông.

Nhận thức được tầm quan trọng của năng lực truyền thông trong thời đại số, EU đã triển khai các biện pháp nhằm trang bị cho công dân những kỹ năng tư duy phản biện và khả năng điều hướng hiệu quả trong môi trường truyền thông số⁽¹⁸⁾ (Điển hình là sáng kiến □Media Literacy for All□⁽¹⁹⁾). Chỉ thị về dịch vụ truyền thông nghe nhìn (AVMSD) yêu cầu các quốc gia thành viên thúc đẩy và phát triển các kỹ năng truyền thông, đồng thời báo cáo về nỗ lực của họ ba năm một lần.

EU đã phát triển các chiến lược toàn diện⁽²⁰⁾ để giải quyết vấn đề lan truyền tin giả trên mạng- vốn là những thách thức lớn đối với việc xây dựng niềm tin của công chúng. Tuyên bố của Ủy ban châu Âu về □Chống tin giả: Cách tiệm cận của Châu Âu□ đưa ra các công cụ để chống lại các hành vi sai lệch thông tin và bảo vệ các giá trị của EU. Ngoài ra, Kế hoạch Hành động dân chủ Châu Âu cung cấp các hướng dẫn về nghĩa vụ và trách nhiệm của các nền tảng trực tuyến trong việc đối phó với tin giả. □Bộ quy tắc thực hành về tin giả□⁽²¹⁾, được xây dựng vào năm 2018, là một khuôn khổ tự điều chỉnh liên quan đến các nền tảng trực tuyến lớn và ngành quảng cáo. Mục tiêu là giảm thiểu sự lan truyền tin giả thông qua các biện pháp minh bạch và trách nhiệm.

Các cơ quan báo chí ở Châu Âu ngày càng áp dụng chiến lược □số hóa trước□ (digital first) để đáp ứng nhu cầu thay đổi của khán giả và sự tiến bộ của công nghệ. Quá trình chuyển đổi này bao gồm việc tích hợp các công cụ và nền tảng số vào hoạt động của các phòng tin tức (newsroom) để nâng cao hiệu quả và sự tương tác. Dự án □Table Stakes Europe⁽²²⁾□ do Hiệp hội các Nhà xuất bản Tin tức thế giới (WAN-IFRA) hợp tác với Google News Initiative khởi xướng, cung cấp cho các nhà xuất bản tin tức Châu Âu một khuôn khổ để thực hiện các chiến lược chuyển đổi số. Dự án này tập trung vào sự tương tác của khán giả, các thuê bao/đăng ký số và báo chí dựa trên dữ liệu.

EU đã nhận thấy sự cần thiết phải hỗ trợ truyền thông địa phương và cộng đồng, vốn thường phải đối mặt với các vấn đề về tài chính và vận hành. Các

nghiên cứu chỉ ra rằng các nhà báo địa phương gặp phải điều kiện làm việc khó khăn, nhấn mạnh tầm quan trọng của việc hỗ trợ có mục tiêu. Sáng kiến □Local Media Initiative⁽²³⁾□ của Ủy ban châu Âu cung cấp các khoản tài trợ để hỗ trợ các dự án báo chí địa phương, nhằm tăng cường khả năng sống còn của các phương tiện truyền thông địa phương và thúc đẩy nội dung đa dạng.

EU đã đưa ra các biện pháp quản lý để đảm bảo các nền tảng số hoạt động minh bạch và công bằng, giải quyết các vấn đề như điều chỉnh nội dung và tin giả. Luật Dịch vụ số (DSA)⁽²⁴⁾ và Luật Thị trường số (DMA)⁽²⁵⁾ là trung tâm trong các nỗ lực này, nhằm tạo ra một không gian số an toàn và thiết lập một sân chơi công bằng cho các dịch vụ số. Việc triển khai DSA yêu cầu các nền tảng trực tuyến lớn phải tiến hành đánh giá rủi ro và thực hiện các biện pháp giảm thiểu đối với các rủi ro hệ thống, bao gồm sự lan truyền của tin giả. Cách tiếp cận quy định này yêu cầu các nền tảng phải chịu trách nhiệm về vai trò của họ trong hệ sinh thái thông tin số.

2.3. Trung Quốc

Trung Quốc đã trải qua một quá trình chuyển đổi số mạnh mẽ trong lĩnh vực báo chí và truyền thông, được thúc đẩy bởi các chính sách của chính phủ và các sáng kiến chiến lược nhằm hiện đại hoá hoạt động truyền thông, nâng cao chất lượng phân phối nội dung và duy trì kiểm soát thông tin. Chính phủ Trung Quốc đã thúc đẩy sự hội tụ giữa truyền thông truyền thống và các nền tảng số nhằm tạo ra một hệ sinh thái truyền thông thống nhất. Chiến lược này khuyến khích các tổ chức truyền thông tích hợp nội dung báo chí, phát thanh và truyền hình với nội dung trực tuyến, tạo điều kiện cho người dùng trải nghiệm mượt mà trên các nền tảng khác nhau. Ví dụ, Tập đoàn Truyền thông Trung Quốc (CMG)⁽²⁶⁾ đã được thành lập để hợp nhất các phương tiện truyền thông nhà nước, bao gồm Đài Truyền hình Trung ương Trung Quốc (CCTV), Đài Phát thanh Quốc gia Trung Quốc (CNR) và Đài Quốc tế Trung Quốc (CRI), dưới một mái nhà, nhằm tối ưu hóa việc sản xuất và phân phối nội dung. Chính phủ đã triển khai các quy định để kiểm soát nội dung số và duy trì sự phù hợp về mặt tư tưởng. Vào năm 2019, Ủy ban Phát triển và Cải cách Quốc gia Trung Quốc đã ban

hành quy định hạn chế vốn tư nhân trong các hoạt động thu thập tin tức, biên tập, phát sóng và phân phối, nhằm đảm bảo các tổ chức truyền thông tuân thủ chính sách của nhà nước và giữ gìn toàn vẹn của nội dung⁽²⁷⁾. Các tổ chức truyền thông truyền thống đã ngày càng tích hợp các nền tảng mạng xã hội để tương tác với khán giả và phát tán tin tức. Ví dụ, CCTV News sử dụng các nền tảng như Weibo và WeChat để tiếp cận lượng khán giả lớn hơn, cho phép cập nhật tin tức theo thời gian thực và tương tác với người xem. Việc tích hợp này đã chuyển đổi cách thức tiêu thụ và tương tác với tin tức tại Trung Quốc.

Pengpai News⁽²⁸⁾ là một ví dụ điển hình về mô hình cơ quan báo chí chuyển đổi số thành công. Được thành lập năm 2014, Pengpai News là một trong điện tử có trụ sở tại Thượng Hải, là điển hình cho vai trò của nhà nước trong đổi mới báo chí số. Vận hành theo mô hình □nhà nước-kinh doanh□, Pengpai kết hợp sự hỗ trợ của nhà nước với các phương thức kinh doanh sáng tạo để sản xuất báo chí điều tra chất lượng cao. Mô hình này đã được các tổ chức truyền thông khu vực khác sao chép, góp phần đa dạng hoá các nguồn tin tức số ở Trung Quốc./.

(1) Một số ứng dụng nổi bật có thể kể đến như:
 - Podcast Generation: Công cụ sản xuất chương trình Điểm tin Podcast, thay thế 70% sức người bằng công nghệ, sản xuất 3 điểm tin/ngày (ứng dụng các công nghệ Text To Speech, Text Summarization).
 - Translation: ứng dụng chuyển ngữ bài tiếng Việt sang tiếng Anh.
 - Comment Review Automate: Hệ thống phân loại bình luận của độc giả nhờ AI, giúp nhanh chóng phân loại các bình luận có từ khóa nhạy cảm, vi phạm quy chuẩn của Báo, tăng tốc độ xuất bản bình luận trên trang (ứng dụng các công nghệ NLP, Computer Vision).
 - Personalization: Cá nhân hóa trải nghiệm của độc giả, cho phép độc giả đăng nhập tùy chỉnh chuyên mục, chủ đề theo nhu cầu. Độc giả cũng có thể tùy chỉnh font-size, màu nền của ứng dụng, theo dõi nhận tin từ tác giả Góc nhìn, chương trình Podcast hay thông báo tương tác của độc giả với bình luận của họ.
 - Ứng dụng đọc nhanh - sử dụng công nghệ Text Summarization (Tự động tóm tắt văn bản) để tóm tắt tin tức cho độc giả bằng văn bản và giọng nói. Giảm trung bình 98% thời gian tổng hợp 1 tin (từ 15 phút dự kiến xuống còn 20-30s). Số lượng bài có ứng dụng Text Summarization chiếm 15% tổng toàn trang (4.530/30.795).

(2) Đài PTTH Bình Phước từ tháng 8/2024 bắt đầu thành lập Tổ nội dung số, đến ngày 1/9/2024 kênh nội dung số BPTV digital chính thức ra mắt và có mặt trên các nền tảng Fanpage, TikTok, Youtube; Đài PTTH Gia Lai thành lập Bộ phận sản xuất và phát triển nội dung số, sản xuất sản phẩm trên ba nền tảng

mạng xã hội Facebook, Youtube, TikTok; Trung tâm Truyền thông tỉnh Quảng Ninh triển khai Dự án nâng cấp Báo Quảng Ninh điện tử và xây dựng, triển khai ứng dụng Quảng Ninh Media trên nền tảng OTT; Báo Tuổi trẻ thành lập Trung tâm Phát triển nội dung số là đầu mối thiết kế, tổ chức, sản xuất, phân phối các sản phẩm số trên nền tảng của báo và các kênh trên mạng xã hội...

(3) Năm 2024, doanh thu các sản phẩm báo chí số của Báo Nghệ An và Đài PTTH Nghệ An chiếm tỷ lệ 10%/tổng doanh thu các cơ quan báo chí Nghệ An, Tạp chí Sông Lam tăng 15% doanh thu từ sản phẩm báo chí số; Đài PTTH Gia Lai có doanh thu sản phẩm báo chí số đạt 476.260.000 đồng (chiếm 6,35%/doanh thu 7,5 tỷ đồng); Đài PTTH Bình Phước có tổng doanh thu hạ tầng số chiếm 3,85%/tổng doanh số năm 2024, trong đó doanh thu hạ tầng số năm 2024 là 18.316.899 đồng; Báo VnExpress duy trì mức độ tăng trưởng độc giả trung bình 5%, tăng trưởng doanh thu 8%; Báo Lao động có doanh thu từ sản phẩm báo chí số chiếm 23,8%/tổng doanh số của báo - tăng 149% so với năm 2023. Báo Văn hóa ghi nhận doanh thu từ các ấn phẩm báo chí số tăng 23,9% so với cùng kỳ năm 2023; Báo điện tử Tổ quốc có doanh thu các sản phẩm báo chí số chiếm tỷ lệ 25%/tổng doanh thu; doanh thu từ các hoạt động kinh doanh nội dung trên nền tảng số của VTV năm 2024 ước đạt 210 tỷ đồng; Báo Văn hóa có doanh thu từ các ấn phẩm báo chí số tăng 23,9% so với cùng năm 2023 (trong đó doanh thu từ sản phẩm báo chí số hiện chiếm 78,5%/tổng doanh thu của báo chí, tăng 44,4% so với cùng năm 2023); Báo điện tử Huế năm 2024 doanh thu trên 600 triệu đồng (chiếm trên 10% doanh thu, tăng hơn 15% so với năm 2023); doanh thu từ các sản phẩm báo chí số của Báo Hải Phòng chiếm tỷ lệ hơn 50% so với các sản phẩm báo chí truyền thống; Báo Hải Phòng ghi nhận doanh thu quảng cáo từ các sản phẩm báo chí số chiếm tỷ lệ hơn 50% so với các sản phẩm báo chí truyền thống sau khi chính thức vận hành Tòa soạn điện tử; doanh thu các sản phẩm báo chí số của Báo Bảo vệ pháp luật chiếm 50,8%/tổng doanh thu...

(4) Theo số liệu khảo sát của ONECMS, ngày 31/7/2024, Đài PTTH& Báo Bình Phước xếp thứ 3 trong Top 10 báo Đảng địa phương có lượng người theo dõi trên Youtube cao nhất (189.837 người đăng ký), xếp thứ 6/9 báo địa phương có lượng người theo dõi Facebook cao nhất (167.000 lượt theo dõi); Pageview của Báo Lao động miền tử tăng 27% so với năm 2023, số lượt truy cập tăng 66% so với năm 2023, kênh Youtube đạt 148% lượt xem, 138% người đăng ký mới và 289% thời gian xem so với năm 2023; Fanpage của Trung tâm Truyền thông tỉnh Quảng Ninh trên Facebook hiện có gần 310.000 tài khoản theo dõi - tăng 32.600 người theo dõi trong năm 2024, các sản phẩm báo chí trên ứng dụng Quảng Ninh Media đạt trên 35.500 lượt xem trong năm 2024...

(5) Theo báo cáo của Đài Tiếng nói Việt Nam, do Đài gặp nhiều khó khăn về nguồn kinh phí để thực hiện xây dựng và phát triển nền tảng phát thanh số quốc gia nên việc thực hiện bị chậm so với kế hoạch. Sau khi Bộ trưởng Bộ TTTT ban hành Quyết định số 1230/QĐ-BTTTT ngày 10/7/2023 về việc ban hành khung tiêu chí và quy trình xét duyệt, công nhận, công bố và thu hồi công nhận nền tảng truyền hình số quốc gia theo Quyết định số 186/QĐ-BTTTT ngày 11/02/2022; Quyết định số 1864/QĐ-BTTTT ngày 28/9/2023 về việc đánh giá, xét duyệt các nền tảng

số tiềm năng trở thành nền tảng số quốc gia, Bộ TTTT có văn bản số 5738/PTTH&TTĐT ngày 15/11/2023 đề nghị Đài Tiếng nói Việt Nam - cơ quan chủ quản nền tảng phát thanh số quốc gia tiếp tục triển khai phát triển nền tảng phát thanh số quốc gia và có kế hoạch triển khai các Quyết định nêu trên theo thực tế, phối hợp với Bộ TTTT để đánh giá nền tảng phát thanh số quốc gia.

(6) <https://asean.org/wp-content/uploads/2021/01/Framework-and-Joint-Declaration-to-Minimise-the-Harmful-Effects-of-Fake-News.pdf>.

(7) [JMS-16th-AMRI-FINAL.pdf](https://www.jms-16th-amri-final.pdf).

(8) https://asean.org/wp-content/uploads/2022/03/CORE_VAL-UES_ON_DIGITAL_LITERACY_FOR_ASEAN.pdf.

(9) <https://www.gov.bn/edarussalam/Home.aspx>.

(10) <https://www.aiti.gov.bn/development/brunei-content-festival/>.

(11) <https://www.undp.org/cambodia/projects/media-alternatives-project>.

(12) <https://nsarchive.gwu.edu/sites/default/files/documents/5218978/Department-of-Commerce-US-Performance-Work.pdf>.

(13) <https://mdec.my/>.

(14) <https://theedgemalaysia.com/article/cover-story-building-integrated-media-prima>.

(15) <https://www.nst.com.my/lifestyle/bots/2018/03/349416/mdec-erezeki-and-eushawan-initiatives-are-revolutionising-local>.

(16) <https://archive.opengovasia.com/2024/11/20/the-philippines-ethical-journalism-in-the-digital-age/?c=vn>.

(17) <https://www.pna.gov.ph/articles/1026826>.

(18) <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/media-literacy>.

(19) <https://rm.coe.int/cyprus-2020-media-literacy-for-all/1680988374>.

(20) <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/online-disinformation>.

(21) <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation>.

(22) <https://www.tablestakes-europe.org/>.

(23) <https://grants.journalismfund.eu/en/local-media-democracy-closed>.

(24) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en.

(25) https://digital-markets-act.ec.europa.eu/index_en.

(26) <https://www.abu.org.my/portfolio-item/china-media-group/>.

(27) <https://qz.com/2072074/china-seeks-full-news-monopoly-by-banning-private-capital-in-media>.

(28) https://www.researchgate.net/publication/312658928_Power_in-terplay_and_newspaper_digitization_Lessons_from_the_Pengpai_experiment.